

KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

REPUBLICA SLOVENIJA

Številka: 06264-1/2015/2 02009
Datum: 23.7.2015

OBDOBNO POROČILO

O IZVEDENIH POSTOPKIH UGOTAVLJANJA NASPROTJA INTERESOV V OBDOBJU OD APRILA DO JUNIJA 2015

Na podlagi SMERNIC ZA OBRAVNAVO ZADEV S PODROČJA NASPROTJA INTERESOV št. 06269-2/2013/1 z dne 28.3.2013 potrdi senat Komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: komisija) naslednje obdobjno poročilo o izvedenih postopkih ugotavljanja nasprotja interesov v obdobju april - junij 2015.

- Komisija je pri preverbi spoštovanja določb o dolžnem izogibanju nasprotju interesov v času od aprila do junija 2015 obravnavala 25 zadev in v 1 primeru ugotovila, da so bile te določbe kršene, v 1 zadevi, ki jo je sprejela v obravnavo kršitev ni ugotovila, v 19 zadevah je zavrnila obravnavo zadeve in hkrati 4 zadeve odstopila pristojnim organom, 4 zadeve je zavrgla.
- Komisija je v obdobju od aprila do junija 2015 na področju nasprotja interesov uvedla 1 postopek o prekršku.

A. UVODNO POJASNILO

Institut dolžnega izogibanja nasprotju interesov oziroma odpravljanja tega nasprotja je namenjen spodbujanju transparentnosti ter poštenega delovanja v procesih in postopkih izvrševanja javne oblasti pri opravljanju javnih funkcij in opravljanju javnih zadev. Ta institut od posameznika zahteva, da se izloči iz obravnave in odločanja v vseh zadevah, v katerih je poleg (ali namesto) javnega interesa, ki ga je kot uradna oseba dolžan zasledovati po uradni dolžnosti, prisoten (tudi) njegov zasebni interes ali vsaj videz, da njegov zasebni interes vpliva na objektivno in nepristransko opravljanje javnih funkcij in nalog; ali pa da vse relevantne okoliščine v zvezi s tem razkrije svojemu predstojniku (ali komisiji, če predstojnika nima), in počaka na odločitev. S tem se zagotavlja in dviga integriteta, pa tudi ugled ne le konkretnega posameznika in subjekta, ki ga predstavlja, ampak tudi javnih institucij in javnega sektorja kot celote.

B. PRAVNI OKVIR IZVEDBE POSTOPKOV

Določbe ZIntPK, ki urejajo dolžno izogibanje nasprotju interesov so subsidiarne narave in se uporabljajo le, če dolžnega izogibanja nasprotju interesov za posamezne kategorije subjektov ne ureja drug zakon. Določbe ZIntPK o nasprotju interesov se po izrecni zakonski določbi ne uporabljajo za postopke, v katerih je izločitev

uradne osebe urejena z drugim zakonom – kot na primer za dolžno izločitev uradnih oseb, ki vodijo postopke po Zakonu o splošnem upravnem postopku, saj je izločitev uradne osebe urejena v ZUP.

ZIntPK nasprotje interesov opredeljuje kot okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog (12. točka 4. člena).

Zasebni interes uradne osebe skladno s 13. točko 4. člena ZIntPK pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanjo, za njene družinske člane¹ in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi uradna oseba ima ali je imela osebne, poslovne ali politične stike.

Premoženjska korist zajema nepremičnine, premičnine oziroma kakršnokoli drugo korist, ki jo je mogoče denarno ovrednotiti (delovno razmerje, pogodbeno delo, sejnine, denarne nagrade, potovanja ipd.); nepremoženjska korist pa zajema druge oblike koristi, ki jih sicer ni mogoče neposredno denarno ovrednotiti, predstavljajo pa v konkretnem primeru dodano vrednost za prejemnika (usluge, priznanja, reference, status, funkcija, izobrazba, ipd.).

V 37. členu ZIntPK je urejena dolžnost uradne osebe, da mora biti pri opravljanju svojih nalog in službe pozorna na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in mora storiti vse, da se mu izogne. ZIntPK kot uradne osebe opredeljuje funkcionarje, uradnike na položaju in druge javne uslužbenke, poslovodne osebe in člane organov upravljanja, vodenja in nadzora v subjektih javnega sektorja (10. točka 4. člena).

Uradna oseba, ki med izvajanjem svoje službe ali funkcije zazna dejansko ali možno nasprotje interesov, se mora temu izogniti na enega od naslednjih načinov:

- tako, da se v celoti izloči iz obravnave in odločanja oziroma opravljanja delovnih nalog v povezavi s konkretnim primerom in o tem nemudoma obvesti predstojnika (in v primeru kolektivnega organa odločanja tudi ostale člane); ali
- tako, da začasno prekine z delom na zadevi in o nasprotju interesov nemudoma obvesti predstojnika (če tega nima, pa komisijo), ki oceni, ali je nasprotje interesov podano ali ne oziroma ali bi videz nasprotja interesov v konkretnem primeru lahko v taki meri ogrozil integriteto in zakonitost izvajanja javne funkcije oziroma službe, da je potrebna izločitev uradne osebe.

Uradna oseba, ki se sama ne izloči oziroma ki svojega predstojnika (ali komisije) ne obvesti takoj o nasprotju interesov oziroma možnosti, da bi do njega lahko prišlo, je odgovorna za prekršek po 10. alineji prvega odstavka 77. člena ZIntPK.

C. METODOLOGIJA IN POSTOPEK UGOTAVLJANJA KRŠITEV

Komisija je dne 28.3.2013 sprejela SMERNICE ZA OBRAVNAVO ZADEV S PODROČJA NASPROTJA INTERESOV št. 06269-2/2013/1 z namenom poenotenja vodeneja postopkov in obravnave zadev s področja ugotavljanja nasprotja interesov in vodenja postopkov o prekrških. Navedene smernice so tudi podlaga za pripravo in sprejem obdobjnih poročil o izvedenih postopkih na področju nasprotja interesov. Komisija vodi postopke ugotavljanja nasprotja interesov na podlagi prijave ali po lastni pobudi.

¹ Družinski člani uradne osebe so po določbi 7. točke 4. člena ZIntPK njen zakonec, otroci, posvojenci, starši, posvojitelji, bratje in sestre (ne glede na to, ali živijo v skupnem gospodinjstvu z uradno osebo) ter osebe, ki z uradno osebo živijo v skupnem gospodinjstvu ali v zunajzakonski skupnosti.

V okviru obravnave se pridobijo vsi potrebni podatki za oceno, ali so v konkretnem primeru izpolnjeni elementi definicije nasprotja interesov iz 12. in 13. točke 4. člena ZIntPK. Ugotovitve v zvezi s tem se pripravijo za obravnavo na seji senata komisije. Šteje se, da je do prve obravnave na seji senata zadeva v fazi predhodnega preizkusa. Ugotovitve z zavzetim stališčem glede obstoja nasprotja interesov ali suma tega nasprotja se praviloma ne pošiljajo v izjasnitev obravnavanim osebam (posledično se tudi ne objavijo na spletnih straneh KPK), ampak so podlaga za presojo o uvedbi prekrškovnega postopka. Navedene ugotovitve še ne pomenijo uvedenega postopka ugotavljanja dejanskega obstoja nasprotja interesov in posledic tega nasprotja skladno z 39. členom ZIntPK.

Kadar gre za primer, v katerem bi bilo glede na dejansko stanje primerno, da se ugotovitve komisije javno objavijo iz preventivnih, edukativnih in podobnih razlogov, se pripravi osnutek ugotovitev in se po sprejemu na seji senata pošlje v izjasnitev obravnavani osebi oziroma osebam. Nosilec zadeve, ki meni, da gre za takšen primer, se o tem predhodno posvetuje s senatom komisije (pisno po elektronski pošti ali na seji senata pod točko razno). Senat komisije lahko tudi samostojno odredi, da se pripravi osnutek ugotovitev in pošlje v izjasnitev obravnavni osebi oziroma osebam.

Šteje se, da je z odločitvijo o pripravi osnutka ugotovitev oziroma o pošiljanju ugotovitev v izjasnitev (gl. prejšnji odstavek) uveden postopek ugotavljanja dejanskega obstoja nasprotja interesov in posledic tega nasprotja iz 39. člena ZIntPK. V tem primeru se po zaključenem postopku izvedejo tudi ukrepi, predvideni v 2. odstavku 39. člena ZIntPK.

Načrti preiskav se v zadevah s področja nasprotja interesov ne pripravljajo.

Prekrškovne postopke v zadevah nasprotja interesov zaradi zagotavljanja enotne prakse praviloma vodi pooblaščenka za nasprotje interesov. V primeru, da se v zadevah, zaključenih po prvem odstavku teh smernic, ne uvede prekrškovni postopek, mora pooblaščenka uradna oseba prekrškovnega organa o tem obvestiti senat komisije, ki odloči o morebitni izvedbi postopka po 2. odstavku 39. člena ZIntPK.

D. STATISTIČNI PODATKI IZVEDENIH POSTOPKOV

(i) Skupno število vseh obravnavnih primerov in kršitev

Kot obravnavane zadeve se za potrebe tega obdobjnega poročila štejejo zadeve, obravnavane na seji senata komisije ali zadeve, katerih obravnavo je zaključena z uradnim zaznamkom o zavrnitivi ali zavrženju izven seje senata komisije. Te zadeve v evidenci SPIS niso nujno evidentirane kot rešene zadeve, saj je nadaljnji postopek odvisen od okoliščin posameznega primera - komisija bodi si čaka na povratne informacije oseb ali organov v zvezi z izvedenimi ukrepi, odpravljanjem tveganj ali na povratne informacije drugih pristojnih organov, ki so jim bile zadeve odstopljene.

Komisija je v obdobju od meseca aprila do junija 2015 obravnavala 25 zadev s področja nasprotja interesov. Vse zadeve so bile evidentirane kot prijava nasprotja interesov.

(ii) Zadeve obravnavane na seji senata

Od 25 zadev sta bili 2 zadevi obravnavanih na seji senata komisije, in sicer:

- v 1 zadevi je bil ugotovljen videz nasprotja interesov,
- v 1 zadevi ni bilo ugotovljenega nasprotja interesov oz. kršitve predpisov s tega področja.

(iii) Ugotovljene kršitve

Analiza primera, v katerem je bil ugotovljen videz nasprotja interesov:

- 06211-4/2015: Ugotavljanje nasprotja interesov pri direktorju javnega zavoda pri sklepanju pogodb, aneksov, odrejanju nadurnega dela, povečanega obsega dela itd. svojemu družinskemu članu. Po oceni komisije je bil na podlagi vseh ugotovljenih okoliščin podan najmanj videz nasprotja interesov, o dejanskem nasprotju interesov na podlagi predloženih podatkov in glede na specifično situacijo ni mogoče govoriti. Komisija je svetu javnega zavoda in direktorju podla priporočilo v zvezi z obravnavano problematiko. Senat komisije je predlagal tudi preučitev pogojev za uvedbo postopka o prekršku pooblaščenim uradni osebi komisije.

(iv) Zadeve obravnavane izven seje senata

Izven seje senata je bilo obravnavanih 23 zadev, in sicer:

- v 19 zadevah je bila zavrnjena obravnava zadeve, hkrati pa je komisija ostopila 4 zadeve v reševanje pristojnemu organu,
- 4 zadeve je komisija zavrgla.

Analiza 11 primerov, katerih obravnava je bila zavrnjena kaže, da so bili razlogi za zavrnitev naslednji:

- v 11 primerih komisija zadeve ni sprejela v obravnavo, ker v prijavi ni bilo vsebine, ki bi kazala na resen sum kršitve določb ZIntPK,
- v 2 primerih komisija zadeve ni sprejela v obravnavo, ker sta od opravljenih uradnih dejanj uradne osebe minili več kot 2 leti,
- v 1 primeru komisija zadeve ni sprejela v obravnavo, ker je bila vsebina prijave neverodostojna, lažna oz. zgolj šikanoznega značaja,
- v 5 primerih komisija zadeve ni sprejela v obravnavo zaradi subsidiarne uporabe ZIntPK.

Analiza 4 zadev, ki jih je komisija zavrgla kaže, da so bili razlogi za zavrnjenje naslednji:

- v 1 primeru ni šlo za prijavo, ampak predvsem za izražanje mnenja, kritike, stališča, pogleda ipd.,
- v 3 zadevah je šlo za anonimno prijavo, iz katere na prvi pogled ne izhaja, da so navedbe v njej verodostojne oziroma jih ni mogoče preveriti na podlagi javno dostopnih podatkov oziroma prijavi niso priloženi relevantni dokumenti in informacije, iz katerih je mogoče razbrati zadostne podatke in informacije za učinkovit postopek ugotavljanja korupcije, drugih kršitev ZIntPK ali kršitev predpisov oziroma dolžnega ravnanja iz pristojnosti drugih organov.

(v) Skupno število uvedenih prekrškovnih postopkov

Zaradi kršitve 38. člena ZIntPK so pooblaščenice osebe komisije v letu 2015 uvedle 2 postopka o prekršku, v enem postopku je bilo izdano pisno opozorilo.

(vi) Skupno število pravnih mnenj s področja dolžnega izogibanja nasprotju interesov

V obdobju od aprila do junija 2015 je komisija izdelala 34 pravnih mnenj na podlagi prejetih vprašanj zainteresiranih posameznikov in organov oziroma organizacij.

* * *

Senat Komisije za preprečevanje korupcije v sestavi: Boris Štefanec (predsednik), dr. Igor Lamberger (namestnik predsednika) in Alma Sedlar (namestnica predsednika) je na seji dne 23. 7. 2015 soglasno potrdil pričujoče poročilo.

Boris Štefanec
PRESEEDNIK

Vložiti:

- zbirka dok. gradiva.

